

Štruktúrovaný dialóg

Štruktúrovaný dialóg

SPRÁVA Z ONLINE KONZULTÁCIÍ

Obsah

Hlavné závery	2
Úvod.....	6
Demografická charakteristika respondentov	7
Životné priority podľa mladých ľudí na Slovensku.....	13
Priority EÚ podľa mladých ľudí na Slovensku	14
Informačná gramotnosť	15
Čo je dôležité pre lepšie porozumenie EÚ	18
Príležitosti pre mladých ľudí na vidieku.....	19
Aktivity súvisiace so životným prostredím.....	21
Čo potrebuje komunita mladých ľudí	23
Dôležitosť vybraných oblastí pre participáciu mládeže	25

Hlavné závery

Kto boli respondenti

Štruktúralne charakteristiky mladých ľudí ktorí sa zapojili do online konzultácií, poukazujú na relatívne pestré pokrytie z hľadiska základných socio-demografických charakteristík. Relatívne rovnomerné rozloženie z hľadiska pohlavia, mladí prevažne vo veku 15 – 19 rokov, študenti stredných škôl. Dotazník vyplňali respondenti z celého Slovenska, s mierne vyšším zastúpením mladých ľudí zo žilinského a košického kraja, z prevažne vidieckeho prostredia - 48% respondentov deklaruje, že žijú na dedine. Takmer 16% respondentov zároveň deklarovalo, že sú aktuálne členmi nejakej mládežníckej organizácie.

Životné priority podľa mladých ľudí na Slovensku

Ukazuje sa, že na prvom mieste v subjektívnom hodnotení dôležitosti sa umiestňujú také oblasti, ktoré sú dôležité z hľadiska individuálneho uplatnenia sa, či fungovania v najbližšej životnej etape. Na čele rebríčka sú vedomosti potrebné pre ďalšie, zručnosti potrebné pre ďalšie vzdelávanie ale aj oblasť individuálneho stanovenia si reálnych cieľov do budúcnosti. Na štvrtej priečke v tomto rebríčku sa umiestnila schopnosť vyrovnáť sa so stresujúcimi situáciami.

Naopak, ako najmenej dôležité sa v individuálnej perspektíve objavujú oblasti, ktoré majú skôr všeobecnejšiu, či širšiu spoločenskú dôležitosť. Medzi takéto témy však v tejto perspektíve patria aj širšie participatívne aktivity ako napr. schopnosť zúčastniť sa aktivít, ktoré zlepšia životné prostredie, či schopnosť ovplyvnenia rozhodnutí týkajúcich sa mojej komunity na dennej báze. Túto oblasť však stále považuje za dôležitú viac ako polovica respondentov.

Priority EÚ podľa mladých ľudí na Slovensku

Ako najdôležitejšia vo vzťahu k prioritám EÚ sa ukazuje byť téma diskriminácie dievčat a žien. Až dve tretiny respondentov uviedli že považujú za dôležité, aby mladé ženy a dievčatá viac v horizonte 10 rokov nečelili diskriminácii. Druhou najhorúcejšou témou sú vidiecke oblasti, resp. aby vidiecke oblasti v tomto časovom horizonte poskytovali viac možností pre mladých ľudí. Rovnako veľký podiel respondentov považuje za dôležité, aby mladí ľudia z marginalizovaného prostredia boli schopní plne sa zapojiť do spoločnosti.

Na konci rebríčka sa objavili 2 oblasti. Do istej miery prekvapivé je, že len o málo viac ako tretina respondentov označila, že všetci mladí ľudia by v horizonte 10 rokov mali podporovať EÚ. Úplne na konci, hoci pomerne logicky v súlade s aktuálnym verejným diskurzom, sa na konci tohto rebríčka umiestnila téma podpory migrantov. Za dôležitú v horizonte 10 rokov považuje podporu migrantov v celej EÚ len 24 % respondentov. V tomto prípade je to dokonca jediná oblasť, kde prevažuje podiel respondentov, ktorí takúto podporu nepovažujú za dôležitú.

Informačná gramotnosť a kritické myslenie

Ako suverénne najdôležitejší zdroj pri hľadaní pravdivých informácií bola označená rodina. Charakter online konzultácií neumožnil bližšie zisťovať, ktorý člen rodiny to je, v každom prípade je dôležité mať na pamäti význam rodinného prostredia pri overovaní si informácií a zároveň jeho vysokú privátnosť. Je zároveň dobre pochopiteľné, prečo názory mladých ľudí často kopírujú názory ich rodičov. Na druhom mieste v rebríčku dôležitosti pri overovaní informácií figurujú priatelia, čím sa opätovne potvrdzuje dôležitosť rovesníckeho prostredia. Aj v tomto prípade, podobne ako v prípade rodiny sledujeme potenciálne významný vplyv prostredia, ktoré má vysoko neverejný charakter.

Sociálne siete sú dôležitým zdrojom pravdivých informácií podľa približne polovice respondentov. Internetové stránky rôznych úradov, vládnych inštitúcií a pod. označilo ako dôležitý zdroj informácií rovnako polovica respondentov. Ešte menej ako polovica respondentov uviedla v tomto prípade dôležitosť informačných centier pre mladých a pracovníkov s mládežou.

Podobne ako pri hodnotení dôležitosti zdrojov z hľadiska ich pravdivosti dopadlo aj hodnotenie dôležitosti rôznych možností a príležitostí, pri ktorých sa mladí ľudia učia pokojne diskutovať s ľuďmi, ktorí majú veľmi odlišné názory. Aj v tomto prípade, podobne ako pri zdrojoch pravdivých informácií, sa umiestnili na prvom mieste v dôležitosti rodina a priatelia.

S výrazným odstupom sa ako príležitosť pre učenie sa pokojnej diskusii s ľuďmi s iným názorom objavil šport, ako dôležitý ho označila približne polovica respondentov. Podobne takmer polovica respondentov označila ako dôležité v tejto súvislosti rôzne web stránky (mysleli sa konkrétne web stránky zamerané na tréningy komunikácie apod.). So značným odstupom, a len podľa menej ako polovice respondentov sú dôležité v tejto súvislosti školské kurzy o komunikácii a neformálne vzdelávacie kurzy.

Čo je dôležité pre lepšie porozumenie EÚ

V rámci otázky, čo je dôležité pre lepšie porozumenie Európskej únii sme zisťovali, aký tip informácií je dôležitý, aby pomohol mladým ľuďom lepšie porozumenie Európskej únii ako takej. Hodnotenú boli štyri možnosti.

Celkovo je možné konštatovať, že tieto možnosti označila za dôležité približne polovica respondentov. Išlo pritom o pravidelné správy o výsledkoch EU rozhodnutí, jasné zdroje informácií o fungovaní EÚ, jasné zdroje informácií o zásadách EÚ. Ako nedôležité označila tieto možnosti zhodne menej ako pätina respondentov, rovnako veľká časť respondentov nevedela tieto možnosti vyhodnotiť.

Príležitosti pre mladých ľudí na vidieku

Respondenti tiež mohli hodnotiť viaceré oblasti života na vidieku, ktoré sú dôležité aby sa zvýšila atraktivita vidieckych oblastí pre mladých ľudí. Celkovo je možné konštatovať dôležitosť všetkých vybraných oblastí, ktoré mohli respondenti hodnotiť. Aj v kontexte predchádzajúcich zistených priorit nie je prekvapivý akcent na ponuku kvalitnej práce vo vidieckom prostredí. Túto možnosť hodnotilo ako veľmi dôležitú alebo dôležitú 8 z 10 respondentov. Na druhom mieste s takmer rovnakou frekvenciou sa v rebríčku dôležitosti umiestnila oblasť lepšieho prístupu k zdravotníckej starostlivosti na vidieku, pomyselnú tretiu priečku obsadili atraktívnejšie možnosti bývania. Takmer rovnako dôležité je aj mať efektívnejší systém dopravy, či zabezpečenie takých aspektov života ako sú lepšie možnosti nakupovania alebo lepšie IT pokrytie.

Na spodných priečkach tohto rebríčka sa umiestnili také témy, ako väčší počet škôl vo vidieckych oblastiach, ale aj viac dobrovoľníckych príležitostí či viac príležitostí neformálneho vzdelávania a práce s mládežou. Aj v týchto prípadoch však dôležitosť týchto možností označili takmer dve tretiny respondentov.

Aktivity súvisiace so životným prostredím

Tému aktivít súvisiacich s ochranou životného prostredia vnímajú mladí ľudia mimoriadne citlivo. V online konzultáciách sa vyjadrovali respondenti k subjektívnemu hodnoteniu dôležitosti 7 druhov aktivít. Ako najdôležitejšiu vnímajú mladí ľudia, ktorí sa zúčastnili konzultácií, ochranu vody. Takmer rovnako dôležité je podľa respondentov venovať sa recyklovaniu. Na treťom mieste sa umiestnila téma šetrenia energie. Relatívne najnižšie sa v rebríčku týchto aktivít umiestnila potreba zníženia konzumácie mäsa, t.j. vegetariánstvo a vegánstvo, ktoré uviedla len o čosi viac ako tretina respondentov.

Čo potrebuje komunita mladých ľudí

Keď si mladí ľudia hľadajú miesto, kde sa cítia dobre, zvažujú mnohé okolnosti. V prvom rade to musí byť miesto, kde sa mladí ľudia cítia bezpečne, zároveň je to priestor na stretávanie sa s kamarátmi, ideálne, ak je toto miesto dostupné verejnou dopravou. Významne veľká časť mladých ľudí považuje za dôležité, aby na tomto mieste mohli mať priestor na vykonávanie vlastných aktivít. Uvítali by tiež istú mieru pohodli, aby miesto bolo vybavené pohodlným nábytkom ako sú gauče alebo kreslá.

Vybavenie priestoru wi-fi nie je nevyhnutnou podmienkou pre všetkých, ako by sa mohlo zdať. Viac ako dve tretiny respondentov považujú za dôležité, aby miesto bolo vybavené prístupom na internet. Na konci tohto rebríčka sa z predložených možností objavila prítomnosť pracovníkov s mládežou, pre prípad potreby pomoci. Ako relatívne najmenej dôležitá sa z ponúkaných možností javí možnosť, aby toto miesto ponúkalo priestor pre odloženie bicykla, v oboch prípadoch však dôležitosť deklarovala viac ako polovica respondentov.

Dôležitosť vybraných oblastí pre participáciu mládeže

Téma participácie mládeže je diskutovaná zvyčajne z hľadiska samotného zapájania mladých ľudí či už do miestnej politiky, alebo iných foriem rozhodovania vo všeobecnosti. Menej sa hovorí o tom, čo môže participáciu mladých ľudí posilniť a podporiť. Ukazuje sa, že participácia je len ťažko možná bez podpory rodičov. Ako veľmi dôležitý alebo dôležitý označili tento aspekt takmer tri štvrtiny respondentov. Na druhom mieste sa v poradí dôležitosti umiestnila podpora učiteľov. Rovnako je dôležitá dostupnosť jasných a zrozumiteľných informácií k príslušnej téme. Viac ako polovica respondentov si myslí, že je dôležité mať aj angažovaných priateľov.

Nástroje online participácie považuje za dôležité len približne polovica respondentov. Rovnako je v tomto smere vnímaná dôležitosť mládežníckych organizácií.

Svoje miesto v tomto rebríčku má i participatívny mechanizmus na školách (v podmienkach SR tzv. žiacke školské rady), či participatívny mechanizmus pre mladých ľudí na úrovni miest a obcí (napr. tzv. mládežnícke parlamenty apod.). Oba tieto nástroje považuje za dôležité približne každý druhý respondent, rovnako ako aktivity neziskových organizácií v okolí. Na

konci rebríčka sa umiestnilo hlasovacie právo a jeho zníženie jeho vekovej hranice na 16 rokov.

Úvod

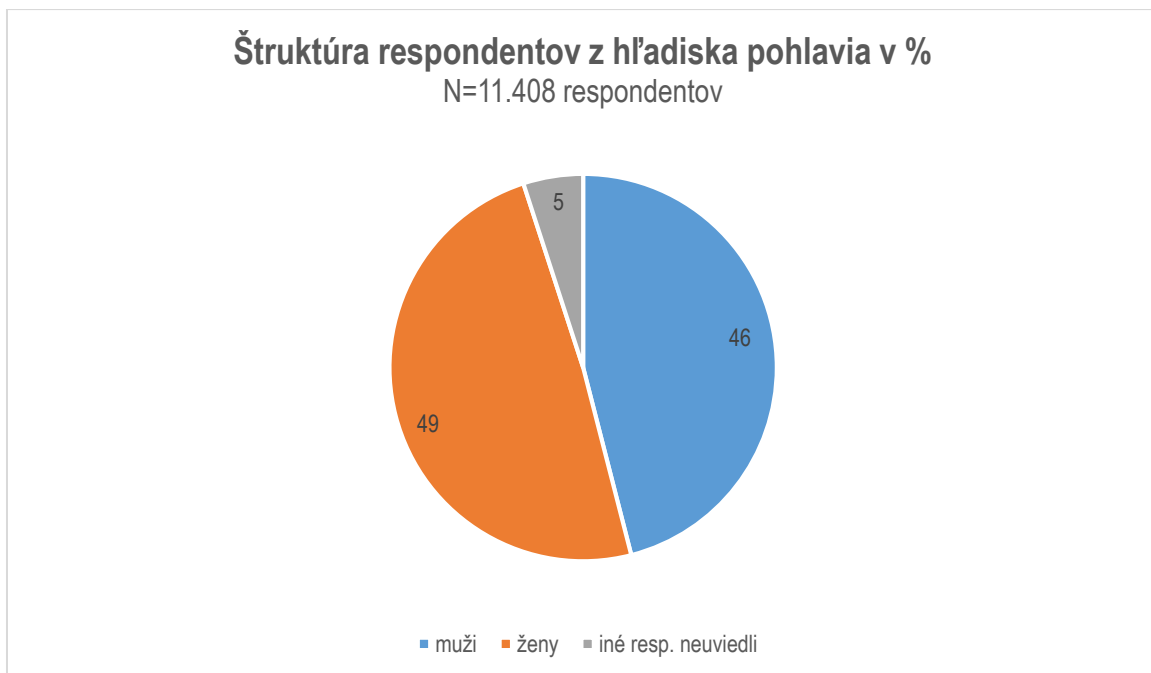
Konzultácie v rámci V. cyklu Štruktúrovaného dialógu prebiehali na území Slovenska v období január – február 2018. Dôležitým nástrojom bol online dotazník, do vyplňania ktorého sa zapojilo celkovo **11 425** mladých ľudí (z toho 891 ho vyplnilo v jeho maďarskej jazykovej mutácii). Vo všetkých krajoch na Slovensku taktiež prebiehali priame konzultácie na ktorých spolupracovalo 15 mládežníckych organizácií. Celkovo prebehlo **108 face-to-face konzultácií** na ktorých sa zúčastnilo približne **3 262 mladých ľudí**. Celkový počet mladých ľudí, ktorí boli zapojení do tohto cyklu Štruktúrovaného dialógu na Slovensku, je teda **14 687**. Veľkú väčšinu z nich (viac než 6000) pritom predstavovali mladí ľudia vo veku 16-18 rokov.

V grafoch uvádzame vyhodnotenie odpovedí z online dotazníka, ktoré celkovo vyplnilo 11425 mladých ľudí. Dáta boli zozbierané na princípe ankety resp. „samovýberu“, to znamená, že prezentované zistenia vypovedajú o respondentoch, ktorí sa rozhodli dotazník vyplniť. Zistenia teda vzhľadom na použitú metodiku nie je možné zovšeobecniť na celú populáciu mladých ľudí, ale len na tých, ktorí na otázky odpovedali. Problematickým faktorom sa ukázala byť dĺžka dotazníka, ktorá viedla k tomu, že mnohí respondenti neodpovedali na všetky otázky, preto pri jednotlivých grafoch vždy uvádzam aj celkový počet respondentov.

Dotazník pre online konzultácie bol vytvorený centrálnie na Európskej úrovni, na základe výstupov Európskej konferencie mládeže. Viac informácií o procese Štruktúrovaného dialógu je na stránke strukturovanydialog.sk.

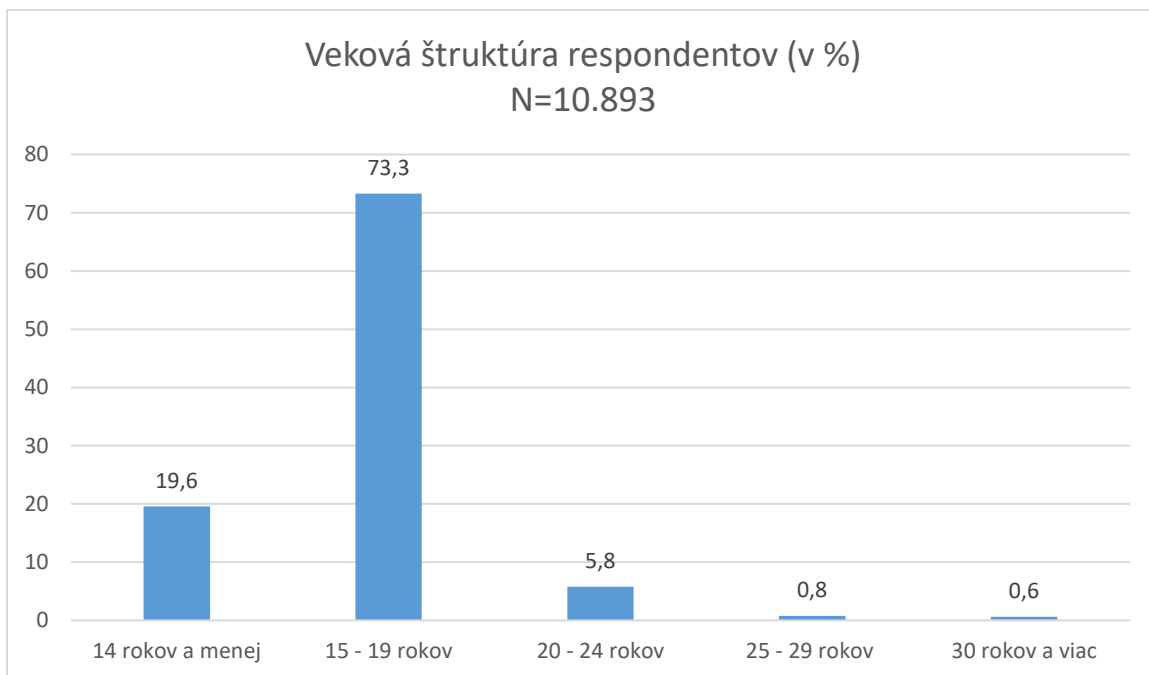
Demografická charakteristika respondentov

Z hľadiska pohlavia mali respondenti relatívne rovnomerné rozloženie, i keď mierne častejšie dotazníka vyplňali ženy oproti mužom.. Celkovo vyplnilo dotazník 46% mužov a 49% žien. Ostatných 5% respondentov uviedlo inú odpoveď resp. nechcelo uviesť odpoveď.

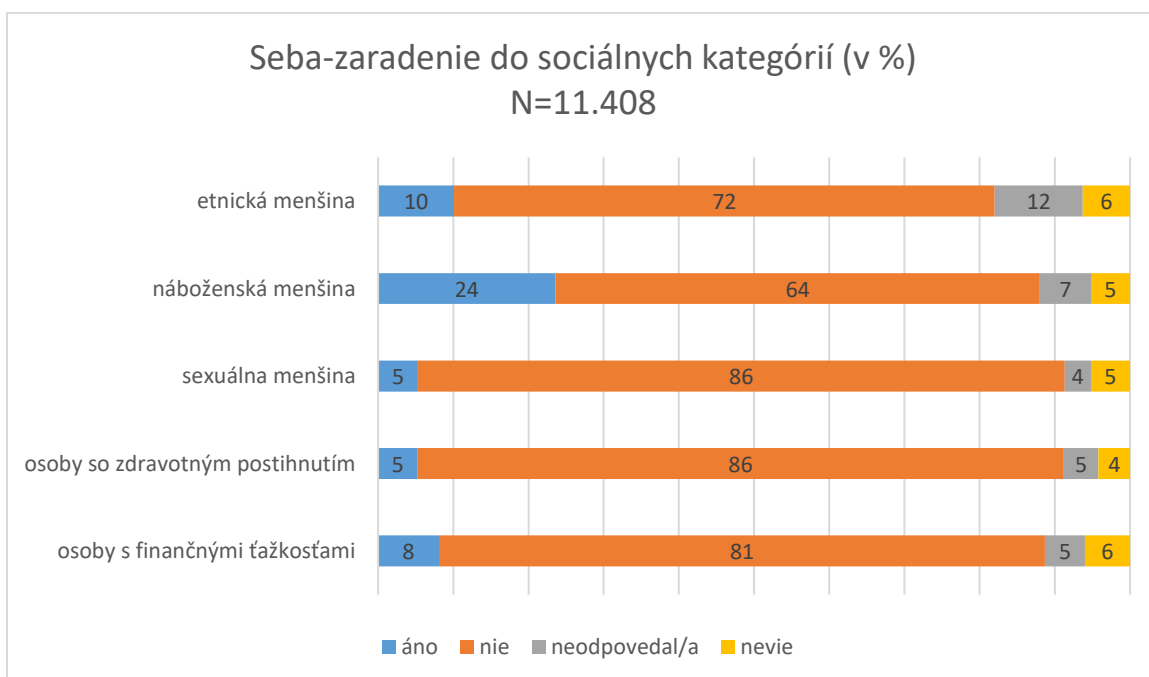
Z hľadiska vekovej štruktúry, najvyššie zastúpenie medzi respondentmi mali mladí ľudia vo veku 15 až 19 rokov (73%). Druhou najpočetnejšou kategóriou je mládež vo veku 14 rokov a menej (20%). 6% respondentov bolo vo veku 20 – 24 rokov. Ostatné vekové kategórie majú relatívne minoritné zastúpenie, resp. spolu menej ako 2%.

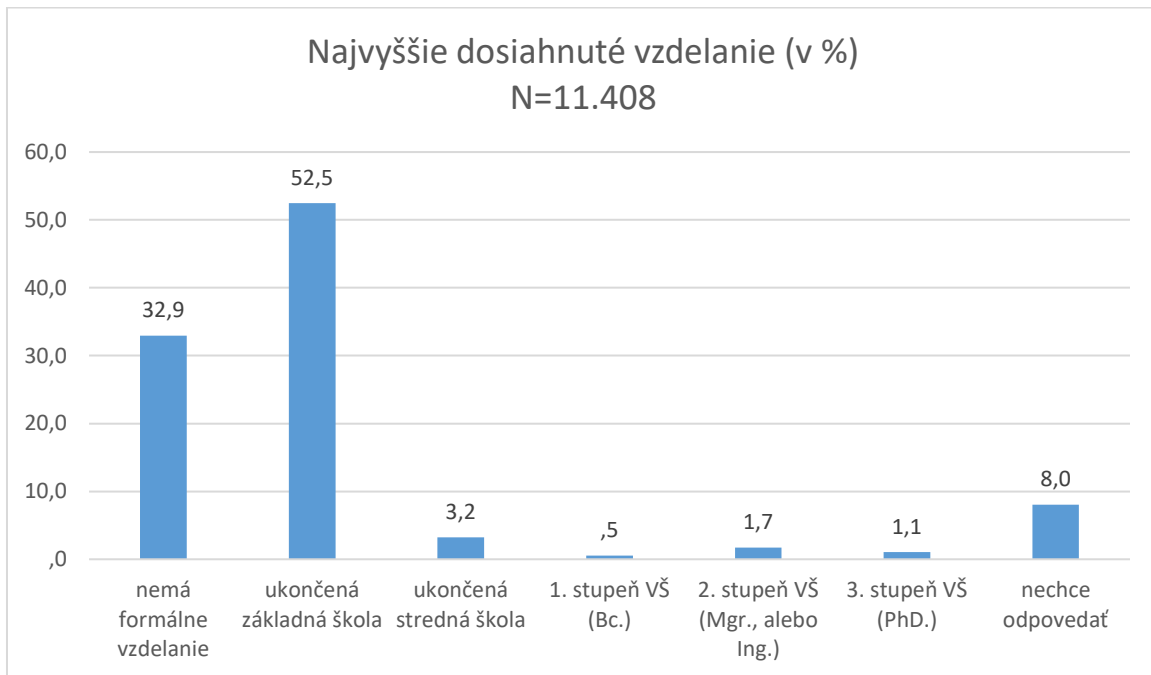
Čo sa týka bližšej sociálnej charakteristiky respondentov, v dotazníku bola možnosť sebazaradenia sa medzi rôzne kategórie menšín. Sledovaných bolo 5 kategórií: etnická menšina, náboženská menšina, sexuálna menšina, kategória osôb so zdravotným postihnutím, a kategória osôb s finančnými ťažkosťami.

Výslednú sociálnu štruktúru respondentov na základe seba-zaradenia sme zobrazili v nasledujúcom grafe. 10% respondentov sa zaradilo k etnickej menšine, 24% respondentov uviedlo, že sa považujú za náboženskú menšinu, k sexuálnej menšine sa zaradilo 5% respondentov a finančné ťažkosti deklarovalo 8% respondentov.

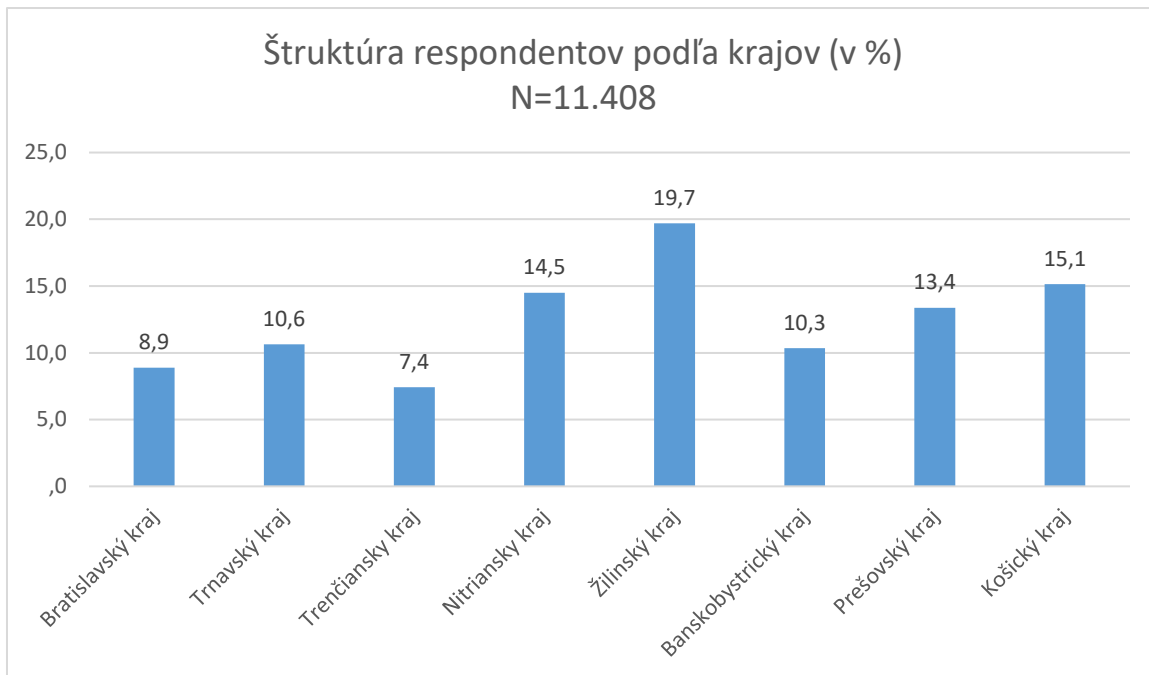
Z hľadiska deklarovaného najvyššieho dosiahnutého vzdelania zodpovedá štruktúra respondentov vekovej štruktúre. Bez formálne ukončeného vzdelania je 33% respondentov, viac ako polovica respondentov má ukončenú základnú školu, stredoškolské vzdelanie majú 3% respondentov. Niektorý stupeň VŠ vzdelania majú celkovo 3% respondentov.

Až 8% respondentov nechcelo na túto otázku odpovedať.

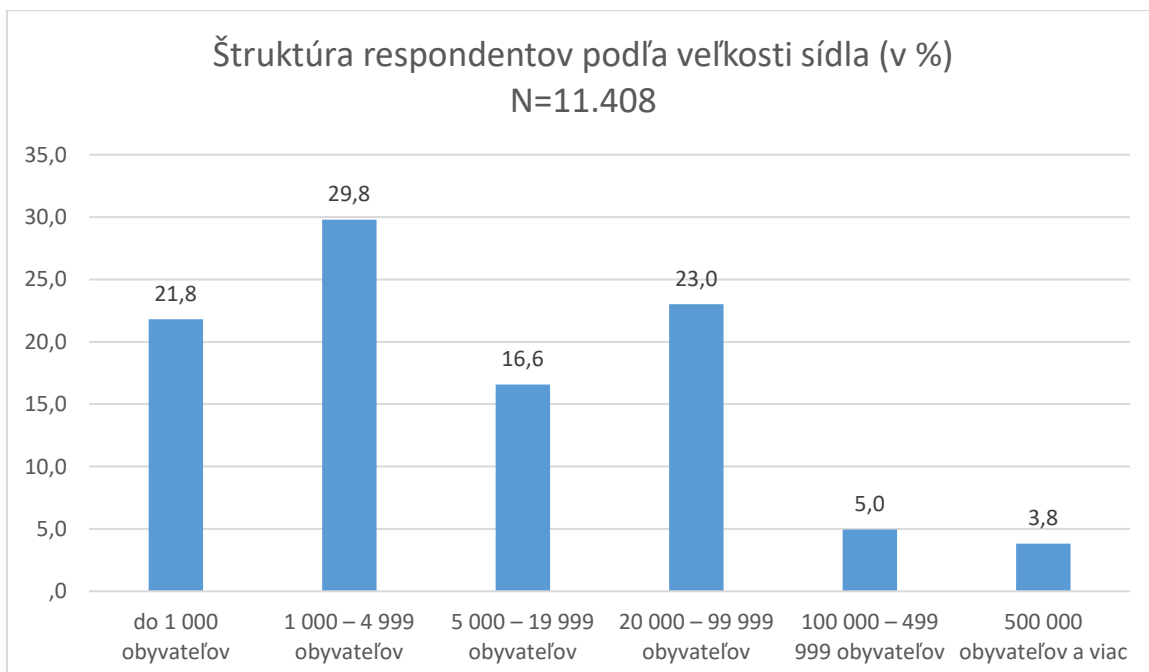

Pre účely využitia výsledkov konzultácií pre národnú úroveň sme na Slovensku sledovali ešte aj ďalšie údaje, a to: kraj, veľkosť miesta bydliska, a typ sídla, v ktorom respondenti bývajú väčšinu času počas roka. Sledovali sme tiež údaj o členstve v mládežníckej organizácii, bližšiu socio-ekonomickú situáciu ako aj typ školy, ktorú respondenti navštevujú aktuálne.

Z **regionálneho hľadiska** majú relatívne najvyššie zastúpenie respondenti zo Žilinského kraja (20%), z Košického (15%) a z Nitrianskeho kraja (15%). Respondenti z Prešovského kraja predstavujú približne 13%. Približne 11% podielom sa na počte respondentov podieľajú mladí ľudia z Trnavského (9%) a 10% respondentov bolo z Banskobystrického kraja. Relatívne najnižšie zastúpenie majú respondenti z Bratislavského (9%) a Trenčianskeho (9%) kraja.

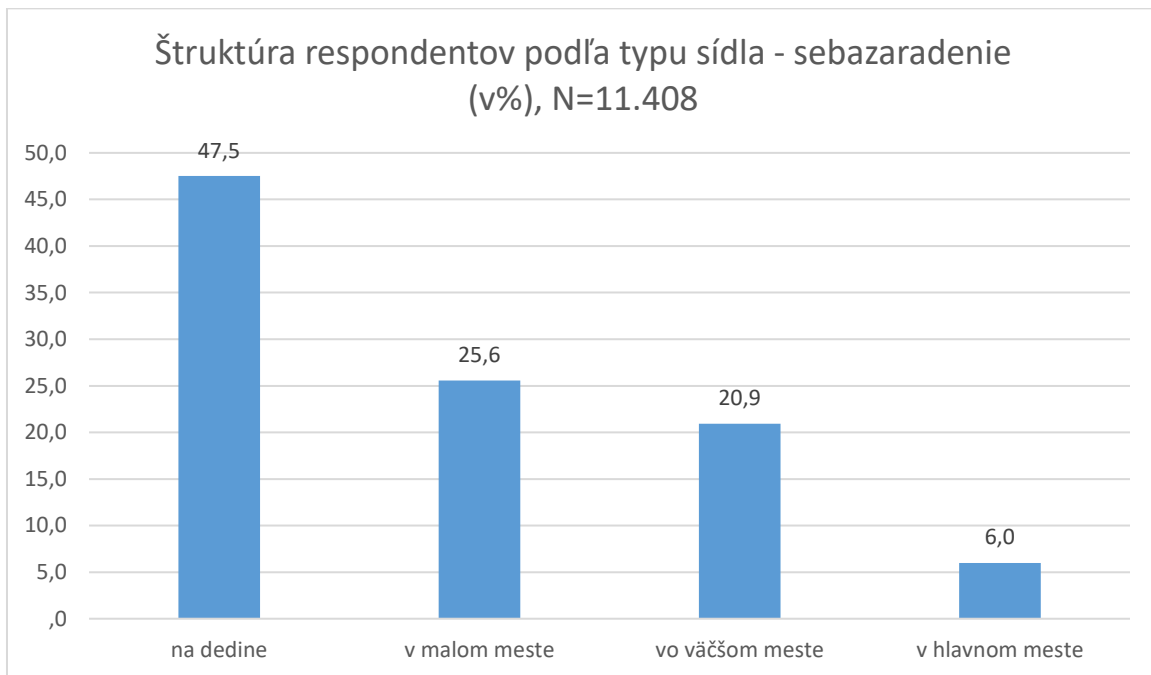

Z hľadiska veľkosti sídla najčastejšie odpovedali na otázky respondenti z menších sídiel, či už z vidieckeho alebo mestského prostredia. Až 30% respondentov pritom uviedli ako veľkosť sídla obce s počtom obyvateľov 1000 až 4999 obyvateľov. Relatívne najmenej respondentov bolo z veľkých miest s počtom viac ako 100 tisíc obyvateľov (celkovo takmer 9% respondentov).

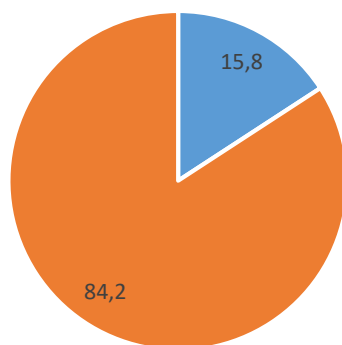
Ďalšou charakteristikou respondentov, ktorú sme popri veľkosti sídla sledovali, bolo aj sebazaradenie, podľa vlastného chápania charakteru miesta bydliska na mestské resp. vidiecke prostredie.

Z tohto hľadiska až takmer polovica respondentov trvalo žije vo vidieckom prostredí resp. „na dedine“, Túto charakteristiku deklarovalo až 48% respondentov. V malom meste podľa deklarovaných odpovedí respondentov žije 26% z nich, vo väčšom meste žije približne pätina zapojených mladých ľudí. 6% respondentov uviedlo, že žijú v hlavnom meste.

Sledovali sme tiež, koľkí respondenti, ktorí sa zapojili do vypĺňania online dotazníka v rámci Štruktúrovaného dialógu, sú členmi mládežníckych organizácií. Z celkového počtu respondentov členstvo v mládežníckej organizácii deklarovalo 16% respondentov.

Štruktúra respondentov z hľadiska členstva v mládežníckej organizácii (v %), N=11.408

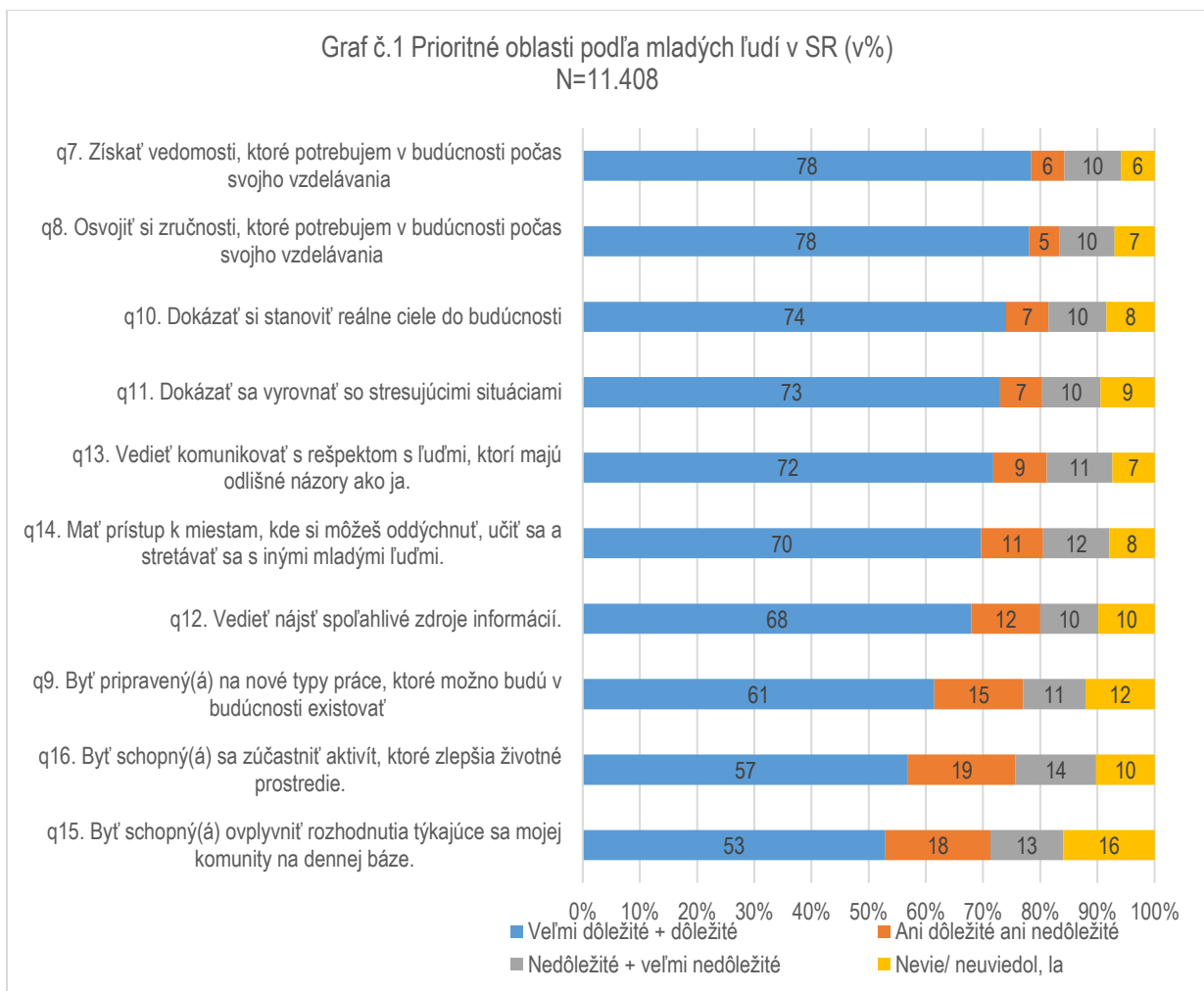
- áno, člen alebo členka mládežníckej organizácie
- nie, nie je členom alebo členkou mládežníckej organizácie

Životné priority podľa mladých ľudí na Slovensku

V nasledujúcej analýze sa sústredíme na analýzu tém resp. problémov, ktorým mladí ľudia určovali dôležitosť z hľadiska subjektívneho vnímania dôležitosti. Celkovo bolo v rámci tejto batérie otázok stanovených 16 tém.

Z hľadiska dôležitosti, ktorú respondenti prisúdili jednotlivým oblastiam je zrejmé, že na prvom mieste sa umiestňujú také oblasti, ktoré sú dôležité z hľadiska individuálneho uplatnenia sa, či fungovania v najbližšej životnej etape. Na čele rebríčka sú vedomosti potrebné pre ďalšie vzdelávanie (veľmi dôležité alebo dôležité podľa 78% respondentov), zručnosti potrebné pre ďalšie vzdelávanie (rovnako 78%). Na tretej priečke tohto pomyselného rebríčka sa umiestnila oblasť stanovenia reálnych cieľov do budúcnosti (označilo 74% respondentov), tesne nasledovaná schopnosťou vyrovnat' sa so stresujúcimi situáciami (73% respondentov).

Na opačnom konci tohto rebríčka sú oblasti, ktoré nie sú natoľko späté s individualitou. Byť pripravený na nové typy práce považuje za dôležité 61% respondentov, ešte menej, 57% respondentov považuje za dôležité schopnosť zúčastniť sa aktivít, ktoré zlepšia životné prostredie. Na konci rebríčka sa umiestnila oblasť schopnosti ovplyvnenia rozhodnutí týkajúcich sa mojej komunity na dennej báze. Túto oblasť považuje za dôležitú len o málo viac ako polovica respondentov (53%). Prehľad odpovedí zoradený podľa početnosti odpovedí veľmi dôležité + dôležité je v grafe č. 1.

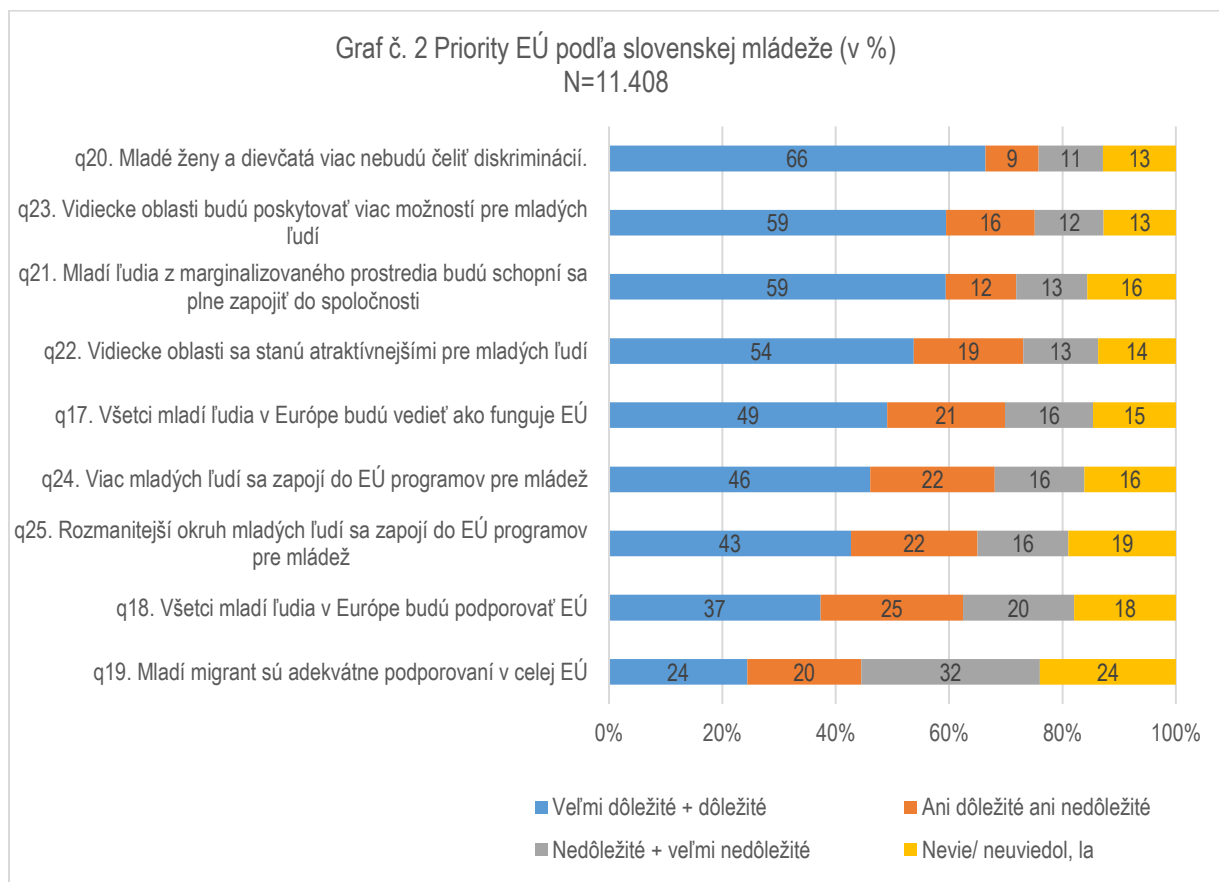
Priority EÚ podľa mladých ľudí na Slovensku

Čo majú byť teda **priority Európskej únie podľa slovenských respondentov v nasledujúcich 10 rokoch**? V tomto prípade je na čele rebríčka téma **diskriminácie dievčat a žien**. Až dve tretiny respondentov (66%) považuje za veľmi dôležité alebo dôležité, aby mladé ženy a dievčatá viac v horizonte 10 rokov nečelili diskriminácii. Druhou najhorúcejšou témou sú vidiecke oblasti. Takmer dve tretiny respondentov (59%) by očakávali, že **vidiecke oblasti v tomto časovom horizonte budú poskytovať viac možností pre mladých ľudí**. Rovnako 59% respondentov označilo za dôležité, aby **mladí ľudia z marginalizovaného prostredia boli schopní plne sa zapojiť do spoločnosti**. Viac ako polovica respondentov tiež považuje za dôležité, aby sa vidiecke oblasti stali atraktívnejšími pre mladých ľudí.

Znalosť fungovania EÚ u mladých ľudí považuje za dôležitú 49% respondentov. O niečo menej respondentov (46%) považuje za dôležité, aby sa viac mladých ľudí zapájalo do EÚ programov pre mládež. 43% respondentov označilo za dôležité aj rozmanitejší okruh mladých ľudí, ktorí sa do EÚ programov pre mládež.

Na konci rebríčka sa objavili 2 oblasti. Do istej miery prekvapivé je, že len o málo viac ako tretina respondentov označila, že všetci mladí ľudia by v horizonte 10 rokov mali podporovať EÚ.

Úplne na konci tohto rebríčka je podpora migrantov. Za dôležitú v horizonte 10 rokov považuje podporu migrantov v celej EÚ len 24 % respondentov. V tomto prípade je to dokonca jediná oblasť, kde prevažuje podiel respondentov, ktorí takúto podporu nepovažujú za dôležitú (až 32%).

Informačná gramotnosť

Respondentom bola v rámci online konzultácií predložená tiež batéria možností rôznych zdrojov¹, pričom mali ohodnotiť ich dôležitosť v situácii, keď sa snažia nájsť pravdivé informácie².

Ako suverénne najdôležitejší zdroj pri hľadaní pravdivých informácií bola označená rodina uviedlo až 80% respondentov. Charakter online konzultácií neumožnil bližšie zisťovať, ktorý člen rodiny to je, v každom prípade je dôležité mať na pamäti význam rodinného prostredia pri overovaní si informácií a zároveň jeho vysokú privátnosť. Je zároveň dobre pochopiteľné, prečo názory mladých ľudí často kopírujú názory ich rodičov.

Na druhom mieste v rebríčku dôležitosti (uviedlo 72% respondentov) pri overovaní informácií figurujú priatelia, čím sa opätovne potvrdzuje dôležitosť rovesníckeho prostredia. Aj v tomto prípade, podobne ako v prípade rodiny sledujeme potenciálne významný vplyv prostredia, ktoré má vysoko neverejný charakter.

Na treťom mieste, ako dôležitý zdroj pre hľadanie pravdivých informácií figuruje všeobecné internetové vyhľadávanie, ako napr. Google. Ako veľmi dôležitý alebo dôležitý zdroj pravdivých informácií uviedlo túto možnosť 62% respondentov.

Podobne 62% respondentov uviedlo ako veľmi dôležitý alebo dôležitý zdroj pravdivých informácií učiteľa.

Čo sa týka tradičných médií, ako sú TV alebo printová tlač (noviny), ako dôležitý zdroj pravdivých informácií uviedlo zhodne po 57% respondentov. Do tejto skupiny patria tiež špecializované spravodajské internetové stránky, ktoré uviedlo 56% respondentov a rozhlasové vysielanie (rádio a rozhlas) uviedlo 55% respondentov.

Sociálne siete sú dôležitým zdrojom pravdivých informácií podľa 53% respondentov.

Internetové stránky rôznych úradov, vládnych inštitúcií a pod. označilo ako dôležitý zdroj informácií polovica respondentov (50%).

Menej ako polovica respondentov uviedla v tomto prípade dôležitosť informačných centier pre mladých (46%) a pracovníkov s mládežou (45%).

Prehľad hodnotenia dôležitosti jednotlivých informačných zdrojov je v nasledujúcom grafe.

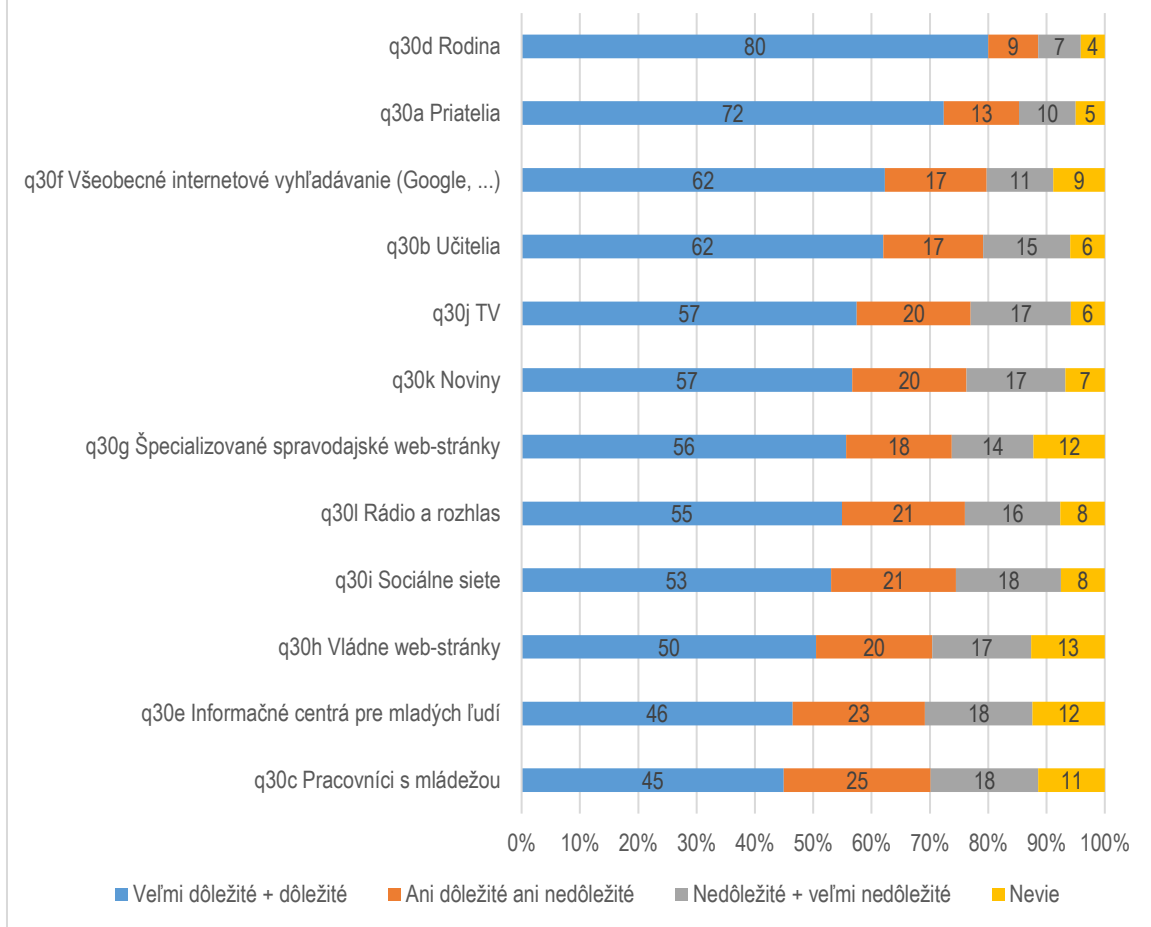
---

¹ Otázka v dotazníku znela nasledovne: Ako dôležité sú pre teba nasledujúce zdroje keď sa snažíš nájsť pravdivé informácie (napr. o každodenných udalostiach, o nadchádzajúcich voľbách, o záležitostiach EÚ, ...)? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité – Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Nevieť posúdiť/Nevieť. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

²² Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 7251: Najnižší počet respondentov bol 7209, naopak najvyšší predstavoval 7277 respondentov.

Graf č. 3 Dôležitosť zdrojov pri hľadaní pravdivých informácií (v%)

Podobne ako pri hodnotení dôležitosti zdrojov z hľadiska ich pravdivosti dopadlo aj hodnotenie dôležitosti rôznych možností a príležitostí, pri ktorých sa mladí ľudia učia pokojne diskutovať s ľuďmi, ktorí majú veľmi odlišné názory.³

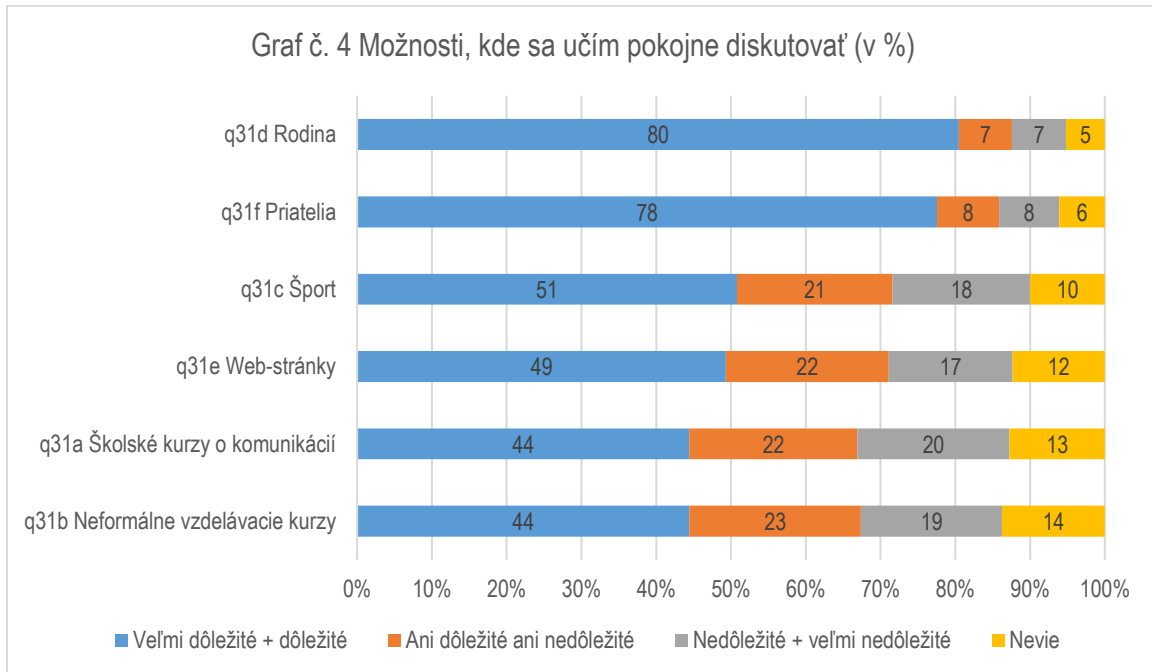
Aj v tomto prípade⁴, podobne ako pri zdrojoch pravdivých informácií, sa umiestnili na prvom mieste v dôležitosti rodina (uviedlo 80%) a priatelia (uviedlo 78%).

S výrazným odstupom sa ako príležitosť pre učenie sa pokojnej diskusii s ľuďmi s iným názorom objavil šport (označilo 51% respondentov). Podobne 49% respondentov označilo ako dôležité v tejto súvislosti rôzne web stránky (mysleli sa konkrétne web stránky zamerané na tréningy komunikácie apod.).

³ Znenie otázky: Ako dôležité sú pre teba nasledujúce možnosti keď sa učíš pokojne diskutovať s ľuďmi, ktorí majú veľmi odlišné názory (napr. o nadchádzajúcich voľbách, o záležitostiach EÚ, ...)? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité – Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Nevieť posúdiť/Nevieť. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

⁴ Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 7353: Najnižší počet respondentov bol 7335, naopak najvyšší predstavoval 7379 respondentov.

So značným odstupom, a len podľa menej ako polovice respondentov sú dôležité v tejto súvislosti školské kurzy o komunikácii a neformálne vzdelávacie kurzy. V tomto prípade formálne i neformálne vzdelávanie bolo hodnotené rovnako, pričom ako dôležité ich označilo celkovo 44% respondentov.

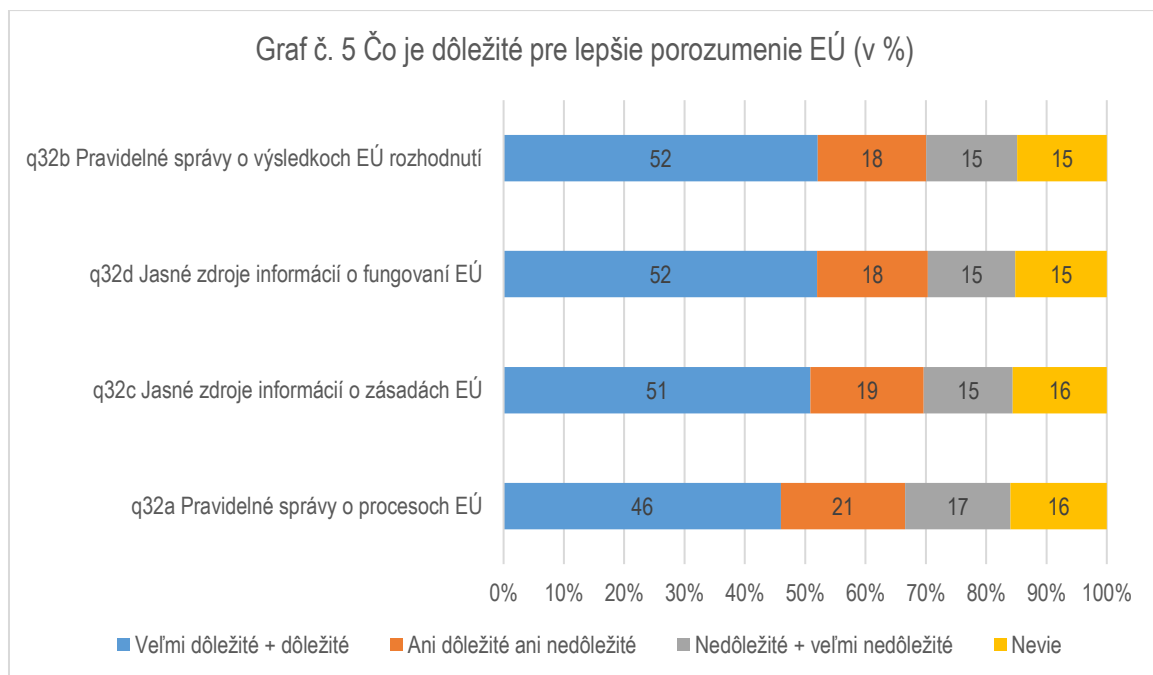

Čo je dôležité pre lepšie porozumenie EÚ

V rámci otázky, čo je dôležité pre lepšie porozumenie Európskej únii, sme zisťovali, aký tip informácií je dôležitý, aby pomohol mladým ľuďom lepšie porozumenie Európskej únii ako takej. Hodnotené boli štyri možnosti.⁵

Celkovo je možné konštatovať, že tieto možnosti označila za dôležité približne polovica respondentov. Išlo pritom o pravidelné správy o výsledkoch EU rozhodnutí (52% respondentov), jasné zdroje informácií o fungovaní EÚ (52%), jasné zdroje informácií o zásadách EÚ. Ako nedôležité označilo tieto možnosti zhodne po 15% respondentov, rovnako približne 15% respondentov nevedelo tieto možnosti vyhodnotiť.

Z predložených možností sa z priemeru vymyká kategória pravidelné správy o procesoch EÚ, ktorú ako dôležitú označilo 46% respondentov. Naopak nedôležitá je pre 17% respondentov a 16% respondentov nevie túto oblasť vyhodnotiť.

⁵ Znenie otázky: Ako dôležité sú pre teba nasledujúce možnosti keď sa snažíš lepšie porozumieť EÚ (napr. inštitúcie EÚ, celkové fungovanie, súčasné záležitosti EÚ, ...)? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité –Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Nevieť posúdiť/Neviem. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 6736: Najnižší počet respondentov bol 6730, naopak najvyšší predstavoval 6746 respondentov.

Príležitosti pre mladých ľudí na vidieku

Respondenti tiež mohli hodnotiť viaceré oblasti života na vidieku⁶, ktoré sú dôležité aby sa zvýšila atraktivita vidieckych oblastí pre mladých ľudí.

Aj v kontexte predchádzajúcich tém a hodnotených priorít, asi len málokoho prekvapí akcent na ponuku kvalitnej práce vo vidieckom prostredí. Túto možnosť hodnotilo ako veľmi dôležitú alebo dôležitú až 80% respondentov.

Na druhom mieste sa v rebríčku dôležitosti umiestnila oblasť lepšieho prístupu k zdravotníckej starostlivosti na vidieku (uviedlo 78% respondentov). Pomyselnú tretiu priečku obsadili atraktívnejšie možnosti bývania (uviedlo 76% respondentov).

Tri štvrtiny respondentov (75%) pripisuje dôležitosť aj efektívnejšiemu systému verejnej dopravy.

Konzumné oblasti ako lepšie možnosti nakupovania či lepšie IT pokrytie uviedlo zhodne po 72% respondentov.

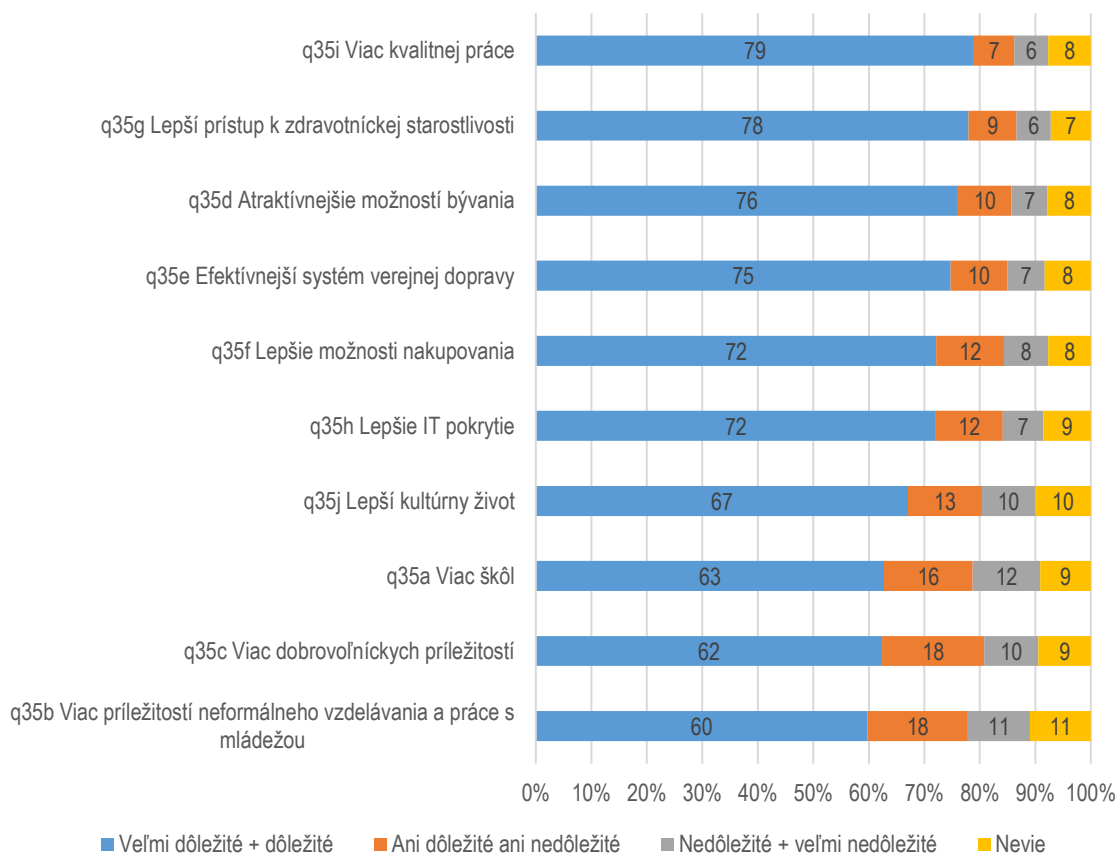
Takmer dve tretiny respondentov (63%) uviedlo ako dôležité aj väčší počet škôl vo vidieckych oblastiach. Menej ako dve tretiny zapojených mladých ľudí považuje za dôležité pre atraktivitu vidieka ešte aj viac dobrovoľníckych príležitostí (62%) či viac príležitostí neformálneho vzdelávania a práce s mládežou.

---

⁶ Znenie otázky: Ako dôležité, si myslíš, sú nasledujúce príležitosti, aby sa vidiecke oblasti stali atraktívnejšími?? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité –Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Nevieť posúdiť/Nevieť. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 6367: Najnižší počet respondentov bol 6279, naopak najvyšší predstavoval 6410 respondentov.

Graf č. 6 Ako zvýšiť atraktivitu vidieka pre mladých ľudí (v %)

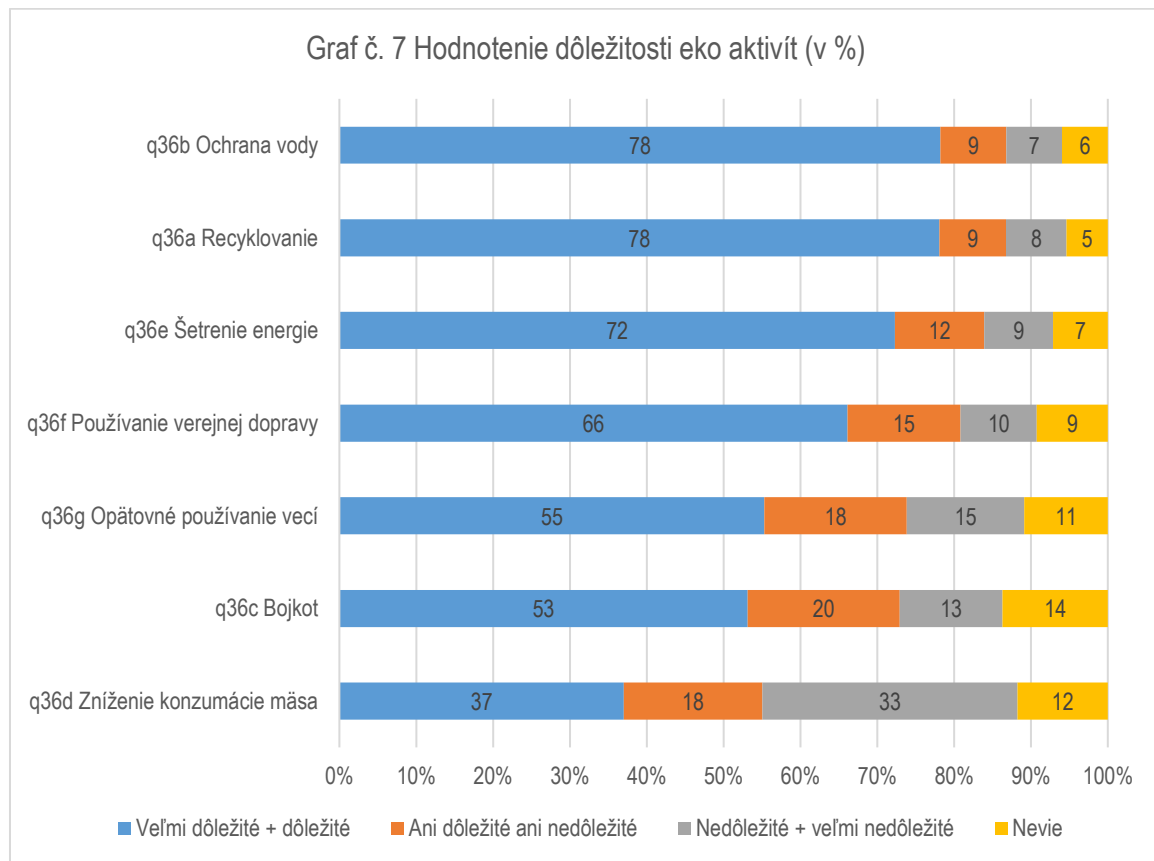
Aktivity súvisiace so životným prostredím

Tému aktivít súvisiacich s ochranou životného prostredia vnímajú mladí ľudia mimoriadne citlivo. V online konzultáciách sa vyjadrovali respondenti k subjektívnemu hodnoteniu dôležitosti 7 druhov aktivít.⁷

Viac ako tri štvrtiny respondentov hodnotia ako veľmi dôležitú alebo dôležitú ochranu vody. K tomuto hodnoteniu sa priklonilo celkovo až 78% respondentov. Rovnako dôležité je podľa hodnotenia respondentov tiež venovať sa recyklovaniu (rovnako 78% respondentov). Menej ako tri štvrtiny, no stále 72% respondentov, uviedlo dôležitosť pri šetrení energie.

Používanie verejnej dopravy je dôležité podľa 66% respondentov. Pri opätovnom používaní vecí deklarovalo dôležitosť 55% respondentov. Bojkotu (teda napr. nekupovanie niektorých produktov kvôli nesúhlasu so spôsobom výroby) uviedlo dôležitosť 53% respondentov.

Relatívne najnižšie sa v rebríčku eko-aktivít umiestnilo zníženie konzumácie mäsa (tj. vegetariánstvo, resp. vegánstvo). V tomto prípade však silný názor o dôležitosti tejto aktivity v súvislosti so životným prostredím uviedlo 37% respondentov

⁷ Znenie otázky: Ako dôležité sú pre teba osobne nasledujúce aktivity súvisiace so životným prostredím? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité –Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Neviem posúdiť/Neviem. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 6024: Najnižší počet respondentov bol 5901 pri položke „recyklovanie“, naopak najvyšší predstavoval 6055 respondentov (položka „bojkot“).

Čo potrebuje komunita mladých ľudí

Keď si mladí ľudia hľadajú miesto, kde sa cítia dobre, zvažujú mnohé okolnosti. Ktose aspekty sú ale z ich pohľadu najdôležitejšie?⁸

V prvom rade to musí byť miesto, kde sa mladí ľudia cítia bezpečne, ako veľmi dôležitý alebo dôležitý uviedlo tento aspekt až 78% respondentov. Tesne za tým sa v rebríčku dôležitosti umiestnila možnosť, že je to priestor na stretávanie sa s kamarátmi (uviedlo 76% respondentov). Takmer tri štvrtiny respondentov (74%) označili ako dôležité, aby toto miesto bolo dostupné verejnou dopravou.

Významne veľká časť mladých ľudí (až 71%) považuje za dôležité, aby na tomto mieste mohli mať priestor na vykonávanie vlastných aktivít. Rovnako 71% respondentov označilo ako dôležité, aby miesto bolo vybavené pohodlným nábytkom ako sú gauče alebo kreslá.

Viac ako dve tretiny (69%) respondentov vníma ako dôležité aj to, aby miesto bolo vybavené wi-fi prístupom.

To aby na tomto mieste bol v ponuke program, ktorého sa môže mladý človek kedykoľvek zúčastniť, považuje za dôležité 65% respondentov. Možnosť vyjadriť sa k zariadeniu miesta považuje za dôležité 64% respondentov. Po 63% respondentov označilo ako dôležité i to, že miesto je zadarmo, či že ponúka parkovacie miesto. Prístup k počítačom a internetu považuje za dôležitý 62% zapojených respondentov. Rovnako, to, že miesto ponúka materiál na čítanie o aktuálnych témach, vyzdvihuje 62% respondentov.

Na konci tohto rebríčka sa z predložených možností objavila prítomnosť pracovníkov s mládežou, pre prípad potreby pomoci (uviedlo 59% respondentov). Ako relatívne najmenej dôležitá sa z ponúkaných možností javí možnosť, aby toto miesto ponúkalo priestor pre odloženie bicykla (uviedlo 56% respondentov).

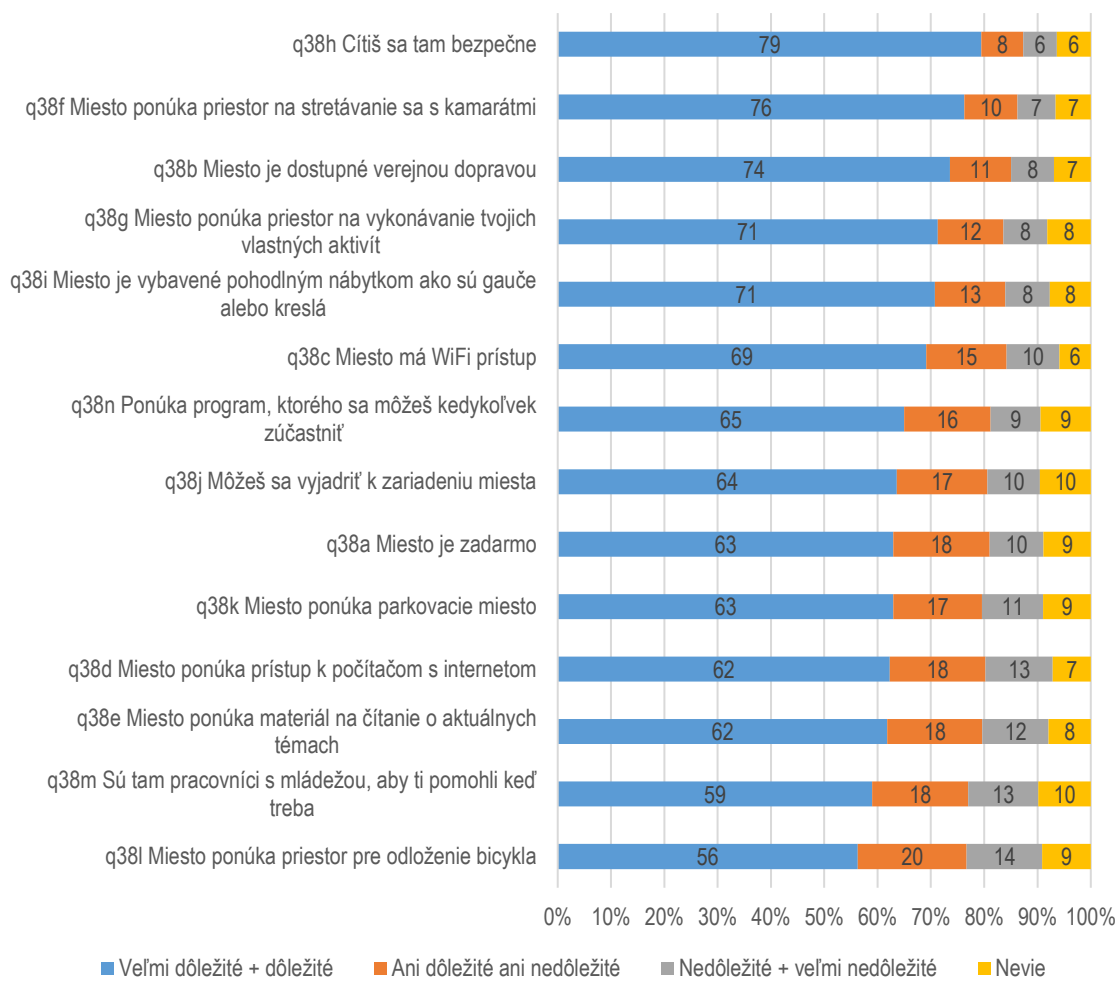
---

⁸ Znenie otázky: Ako dôležité sú pre teba nasledujúce aspekty pri hľadaní miesta, kde sa cítiš dobre a zároveň sa rozvíjaš? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité –Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Nevieť posúdiť/Nevieť. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 6134: Najnižší počet respondentov bol 6106 pri položke „miesto ponúka parkovacie miesto“, naopak najvyšší predstavoval 6278 respondentov (položka „miesto ponúka materiál na čítanie o aktuálnych témach“).

Graf č. 8 Čo potrebuje komunita mladých ľudí (v %)

Dôležitosť vybraných oblastí pre participáciu mládeže

Téma participácie mládeže je diskutovaná zvyčajne z hľadiska samotného zapájania mladých ľudí či už do miestnej politiky, alebo iných foriem rozhodovania vo všeobecnosti. Menej sa hovorí o tom, čo môže participáciu mladých ľudí posilniť a podporiť.

V online konzultáciách mali respondenti možnosť hodnotiť 10 aspektov z hľadiska ich dôležitosti pre zapájanie mladých ľudí do rozhodovania.⁹

Ukazuje sa, že participácia je len ťažko možná bez podpory rodičov. Ako veľmi dôležitý alebo dôležitý označilo tento aspekt 72% respondentov. Na druhom mieste sa v poradí dôležitosti umiestnila podpora učiteľov (uviedlo 63% respondentov). Rovnako podľa 63% je dôležité, aby k téme boli dostupné jasné (a zrozumiteľné) informácie. Podľa 57% respondentov je dôležité aj mať angažovaných priateľov (napr. ľudí v okolí, ktorí majú vedomosti a podieľajú sa na verejných záležitostiach).

Nástroje online participácie považuje za dôležité o málo viac ako polovica respondentov (presnejšie 55%). Rovnako je v tomto smere vnímaná dôležitosť mládežníckych organizácií.

Svoje miesto v tomto rebríčku má i participatívny mechanizmus na školách (v podmienkach SR tzv. žiacke školské rady). Dôležitosť tohto nástroja uviedlo 53% respondentov.

Participatívny mechanizmus pre mladých ľudí na úrovni miest a obcí (napr. zastúpenie mládeže v miestnej samospráve, mládežnícky parlament apod.) označila ako dôležitú polovica respondentov (50%).

Aktivity neziskových organizácií v okolí označila ako dôležitú rovnako polovica respondentov.

Na konci rebríčka sa umiestnilo hlasovacie právo a jeho zníženie jeho vekovej hranice na 16 rokov. Takúto možnosť ako dôležitú uviedla menej ako polovica respondentov (47%).

---

⁹ Znenie otázky: Ako dôležité sú pre teba nasledujúce aspekty pri zapájaní sa do verejných záležitostí (napr. miestnej politiky, rozhodovanie vo všeobecnosti, ...)? Respondenti hodnotili jednotlivé položky na škále: „Veľmi nedôležité –Nedôležité - Ani dôležité ani nedôležité – Dôležité - Veľmi dôležité - Neviem posúdiť/Neviem. Zároveň vyplnenie odpovede na danú otázku nebolo povinné.

Odpovede pri jednotlivých položkách sú vypočítané len z počtu tých respondentov, ktorí sa do vyplňania batérie týchto otázok zapojili. Vzhľadom na nízke rozdiely v početnosti medzi jednotlivými položkami je možné zistené rozdiely hodnotiť ako porovnateľné. Priemerný počet respondentov, ktorí pri týchto otázkach uviedli odpoveď je 6108: Najnižší počet respondentov bol 6104 pri položke „mládežnícke organizácie“, naopak najvyšší predstavoval 6278 respondentov (položka „angažovaní priatelia“).

Graf č. 8 Čo je dôležité pre participáciu mládeže (v %)

